

Tiedote kalastajille, toukokuu 2009

Tutkijat Atso Romakkaniemi ja Juha Lilja

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (puh. vaihde 020 575 11; mahdolliset yhteydenotot vain virka-aikaan)

Tornionjokeen nousevia kaloja lasketaan kaikuluotaamalla kesällä 2009

Tornionjoen lohikannan hoidon ja kalastuksen säätelyn perustaksi tarvitaan lisää tietoa jokeen kudulle pyrkivien lohien määrästä sekä lohennousun ajoittumisesta. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos seuraa kesällä 2009 nousulohia Tornion kaupungin luona ja napapiirin tuntumassa Kattilakosken niskalla niin sanotulla DIDSON-kaikuluotaimella.

Kaikuluotaimet eivät sijaitse keskeisillä kalastuspaikoilla. Luotauspaikoilla voi kalastaa keskivirrassa, mutta kalastusta pyydetään välttämään muutamaa kymmentä metriä lähempänä luotaimia mm. jotta viehe ei tarttuisi vedessä oleviin telineisiin tai kaapeleihin. Rannalla liikkuvia kalastajia pyydetään kiertämään luotaimet ja varomaan maassa olevia kaapeleita.

Luotauksesta ja alustavista tuloksista tiedotetaan kesän mittaan RKTL:n verkkosivuilla (http://www.rktl.fi/kala/kalavarat/tornionjoen_lohi_meritaimen).

Lupaava uusi luotaustekniikka

DIDSON-luotain (www.soundmetrics.com) tuottaa lähes videokameran tasoista kuvaa vedenalaisista kohteista, joten kalat voidaan laskea luotaimen näytöltä. Luotaimella voidaan havainnoida lohien kokoisia kaloja lähes sadan metrin etäisyyteen asti.

Luotausta ei haittaa äänikeilan osuminen pohjan kiviin tai pintaan. Kalojen kokomittaukset ovat tarkkoja ja luotaimen näkökentän korkeutta voidaan säätää joen poikkileikkauksen mukaan. Näin katvealueet voidaan minimoida. Luotaimella tunnistetaan myös alavirtaan menevät kalat, joten kalojen mahdollinen edestakainen uinti vaelluksellaan voidaan ottaa huomioon. Kalalajin tunnistus perustuu lähinnä kalan pituuteen.

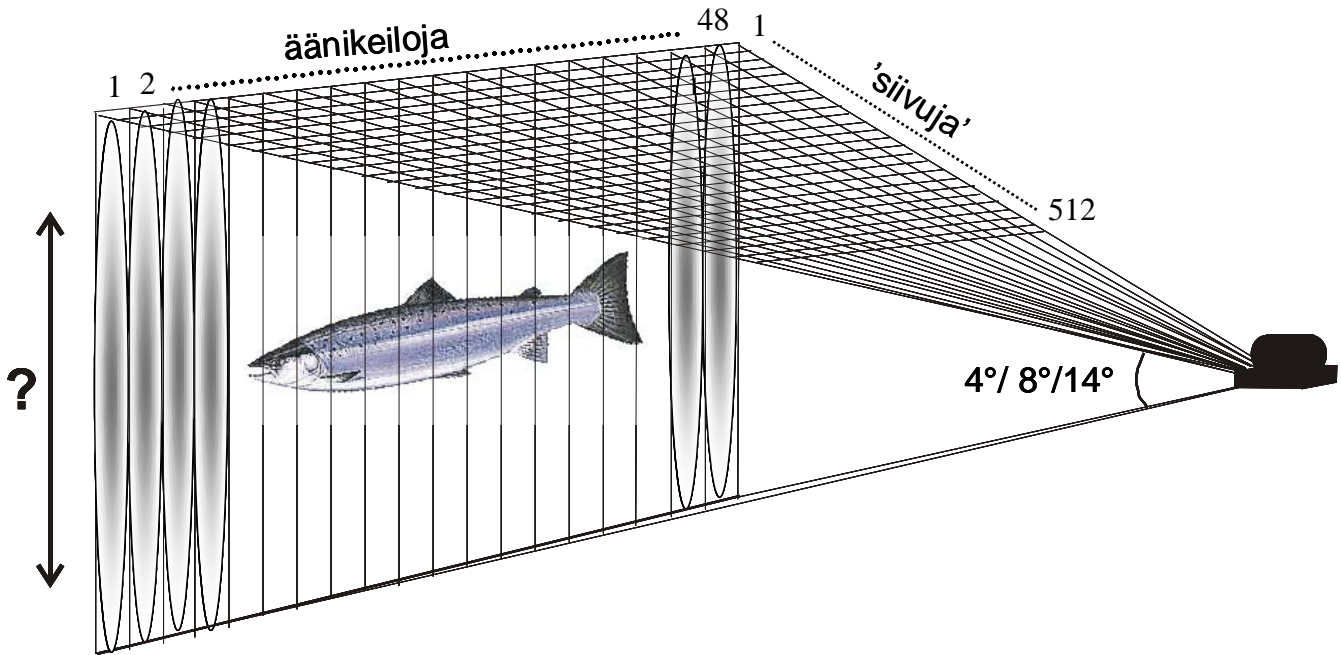
Jokeen vaeltavien kalojen kokonaismäärää arvioidaan napapiirin tuntumassa

Jokeen vaeltavien kalojen luotauspaikaksi on valittu Tornionjokisuulta lähes 100 kilometriä ylävirtaan sijaitseva **Kattilakosken niska**. Luotauspaikassa joen leveyden ja pohjan muodon tulee olla sellaiset, että vaihteleva vedenkorkeus aiheuttaa mahdollisimman vähän muutoksia. Kattilakosken niska on tulva-aikanakin kapeaa tasaista virtaa, jossa pohja syvenee tasaisesti. Joen molemmille rannoille asennettavilla lyhyillä ohjausaidoilla ja DIDSON-luotaimilla on periaatteessa mahdollista laskea kaikki joenkohdan ohittavat lohet. Tulevat kenttätyöt lopulta osoittavat, kuinka hyvin tavoitteeseen päästään.

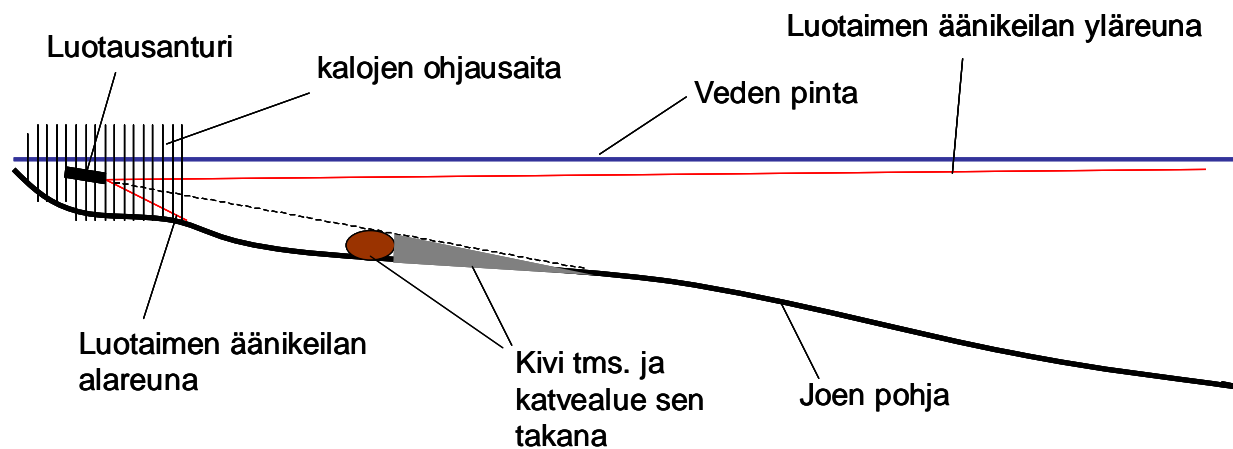
Merestä jokeen nousun ajoittumista seurataan Torniossa

Lohennousun ajoittumista seurataan kesällä 2009 yhdellä luotaimella Tornion kaupungin luona. Lohikannan kokonaismäärän arviointiin Tornion joen kohta ei kuitenkaan soveltune.

Ruotsin kalastuslaitos avustaa seurannassa, maa- ja metsätalousministeriö on rahoittanut luotaimien hankinnan. Seurantaa rahoitetaan myös EU:n kalataloustiedon keruuhjelmasta.

Yllä: DIDSONin luotainanturi (oikealla) lähettää 48 kapeaa rinnakkaista äänikeilaa rannalta poikkivirtaan. Äänikeilojen korkeus on muutettavissa. Jokainen äänikeila on jaettu 512:een ”siivuuun” suhteessa etäisyyteen anturista. Äänikeilojen tiedot yhdistämällä kalasta muodostuu liikkuva hahmo. Kalan pituus määritetään sen perusteella, monellako äänikeilalla se näkyy yhtäaikaaisesti. Kalan uintisyvyyttä ei yleensä voida määrittää.

Yllä: Luotainanturi asennetaan juuri vedenpinnan alle, jotta katvealueet jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Rannan läheisyydessä kalojen kulkua joudutaan usein ohjaamaan 5-10 m etäisyydelle anturista.